

תינוקת פרק עשירי גדה

סה.

עין משפט
נר מצוה

יא א מיי" ס"ב מהל' אשוח
ה"כ סגן עין מח
עוש"ע ע"ד ס"י ללך ספי"א
בג"ה:
יב ב מיי" ס"ב מהל' אסורי
ביאה ה"ל כג:
יג ב מיי" ס"ב מהל' מאלכות
אמורות ה"ל כד פ"א
מהל' טומאת אוכלים ה"ל:

תוס' הרא"ש

לעולם יהיה לה אהת בימי
קטנות וגי בימי נערות.
וכדמסיק דתרוי ירחי הוה
חד עונה וכוונן שבעל ששה
חדשים נעוה בעילה
הראשונה ואחת בסוף שני
חדשים לנעוה ואחת לסוף
ר' חרשים לנעוה ואחת
לסוף נעוה. ותרומה ואמאי
חזר בו ממאי דהוה ס"ד
התלמוד ירחי הוה חד עונה
השני ימי נימא הכי וכוונן
שבעל שניה בתולת נעוה
וג' באמצע נעוה ר"ד בסוף
נעוה. ור"מ תינן מדקאמר
ר' ליליות מתוך י"ב חדש
משמע דכל תבואות הוה
מופלות זו מזו. וזו ביאה
שניה הוה בתולת נעוה
כעילה אלא ראשונה
בקטנות כשנשא מ"מ כיון
דאפי' אי בעל כל ששה
חדשים קטנות הוה כמו
לילה אחת בעי לאוקומי
במילה שניה בין ביאת
קטנות לביאה ראשונה
דנעוה: סבר למיבער
עובדא כוונתיה רב. ואפי'
דב עצמו פסק לקמן בעול
בעילה מצוה ופוסק (א)
דילמא לא שמי' ליה. א"נ
מניין סבר לה כמנתי' וכו'
לא הוה מקפיד שמאל.
אבל כמה שיהי רוצה
לסמוך על מילתיה דרב מה
שלא אמר מעולם על זה
שייך למימר לא יאוונה
לצדיק כל און שלא יכשלו
דבריו: תעשי' פריש"
נת עצמה. ולא נהירא לר"ת
דאפי' הו"ל למיתני ברישא
דכולהו. אלא היינו עיגול
של טוט שמניינו על הדפין
הנכנסים לתפוח הכבד על
בנין בערך טלופחא. הוה
יס דתנן בפי' המוכר את
הבית המוכר את בית הבר
מכר את הים. ומפרש התם
מאי ים טלופחא ולפי שהוא
עגול כדשה נקרא טלופחא
דעושים מורגנין
טלופחא. ומה שבקרא ים.
לפי שעל ידו נעצרים
הנכנסים בתו שופעין כים.
ודעי' לך דקתיי התם המוכר
את בית הבר מכר את הים
ואי ים היינו נת עצמה או
בר עצמה מאי איצטרך
למיתנייה פשיטא שמכרו:

וכי תימא בציר הוא דאיבא הא טפי איבא. במסכת קדושין
(דף עט.) פ"ש"ל ללא גרסי' ליה (בלבד) דללאו בלבד נמי
משמע לא פחות ולא יותר (א) ומיהו נראה דלוי לאו בלבד מנינו לפרושי
הכי אין שיעור הקטן שזין נעוה לבגרות אלא ו' חדשים והוה משמע
שפיר דליכא טפי: **אל"א** ירחיב
זה אהת בימי קטנות ושתים בימי
נעוה בוי. ממשקין לקמן מי סברת
דכל תלתא ירחי חדא עונה מכלל
דקך היה סבור מתחלה וע"כ או
הראשונה שבקטנות רחוקה מן
השניה ו' חדשים והשאר ג' ג' או
הרביעית רחוקה ו' חדשים והשלישית
והשאר ג' ג' שאל לאן כל לא היו מתוך
י"ב חדש ואפי' כי מסיק תלתא בימי
נעוה וכל מרי ירחי חדא עונה לא
היה צריך לשנות סדר העונות אלא
כל תלתא ירחי חדא עונה הראשונה
לפני הנערות והשניה בתולת נעוה
והשלישית באמצע נעוה ג' ירחים
אחרים והרביעית בסוף נעוה ויש
לומר דתיחא ליה להש"ס להשוות
הפסקות הביאות זו מזו כמו שהוה
יכול ואפי' דביאת קטנות צריך שתהא
ו' חדשים לפני נעוה דאס לאן כל לא
היו י"ב חדש מ"מ נראה ללא דוקא
בשלא בעל אלא ו' חדשים לפני
נעוה דהא אפילו בעל כל ימי משך
קטנות קאמר דאינו אלא בעילה
אחת הילך אף כל חדא תלתא ירחי
תהיה השניה שבתולת נעוה סמוך
לביאה הראשונה של קטנות מש"ה
קאמר כל מרי ירחי חדא עונה השניה
תהיה בסוף צ' חדשים של נעוה
רחוק מסוף קטנות והשלישית לסוף
ד' חדשים והרביעית לסוף ו' חדשים
ורחוקוס שוה מרי ירחי וכן
דקס"ד מעיקרא בכל תלתא ירחי
חדא עונה היא שוה צוה הענין ג'
חדשים לפני קטנות ומשכות הביאות
עד סוף קטנות דאינה אלא ביאה
אחת ומש"ל ג' חדשים באמצע נעוה

ומש"ל ג' חדשים בסוף נעוה ורביעית ג'
חדשים בבגרות: **סבר** למעבד עובדא בוותיה דרב ואפי'ו ראתה. וה"ל הוא מפליג בין ראתה ללא ראתה מ"מ לא הוה
ה"ל למעבד כרז דהא מסקינן לקמן רז ושמואל דאמרי מרזייה הלכה בעול זעילת מנהו ופוסר וי"ל דאי לא עביד כהך דלקמן לא הוה
מקפיד שמואל דמ"מ הוה עביד כמתני' דאלן בהך שהיה רואה לעשות מה שלא אמר רז מעולם צוה היה מקפיד שמואל:
הדפין והדולבין והעדשין. הודשין פ"ה זו היא הגת ענמה שהענינים נמונים על וכן ש"ל דתלם דמסכת ע"ו (דף עה.) קאמר בעו
מנייה מר' אבהו הני גורגי כוכבים מהו פ"ש"י וכן בערוך גורגי עקלים ופשיט ליה מהא דהפין והלולבין וכו'
דעקלים מנגנן ופרש"י התם דמדפשיט מהך מתני' ש"מ דעיקר היא הילך סמכינן עלה למשרי גת בהדחה ולא סמכינן אצרייתא דלעיל
הגת והמחך דקמני של עץ ושל אבן מנגנן והן טהורין וזהו תימה אף מיימי היא צרייתא דהפין לגבי עקלין דליכא דפליג (א) גבי
שאר דברים דפליג אידך צרייתא עלה וליכא טעמא לנסמך עליה ומיהו מטעם דבשל סופרים הך אחר המיקל הוה מני פסוק כוותיה
ועוד דבזוספתא דטהרות גרסינן הדפין והלולבין והעדשין מנגנן והן טהורין ומיהו אומר ר"י דאפי' אף גרסינן מניין כגירסת הסופרים ל"ק
לצרייתא דלעיל דעדשין לאו גת ענמה הוא אלא עיגול של טיט שמכבד על ענבים שבגת לדורכן וכן פ"י בערוך דערך טלפח והוא ים דלמר צפ'
המוכר הבית (ב"ב דף ק"י:) מאי ים טלפחא ולפי שהוא עגול קרוי עדשים וטלפחא ונקרא ים על שם שהענינים נעצרים על ידו ומתמלאת יין כמים
יכסו על ים ומה שלא שנה הכא דין גת היינו משום שהיא כבדה ואינה מנוטלת כל כך ומשתמרת יותר מטמונה מכל כלי הגת שיד הכל
ממשמשין בהן וכן בהמוכר הבית לא הוצרך לשנות (א) גת כי פשיטא שמכר את (א) הגת ענמו ומכר את היקבים דקמני בגמרא לאו היינו גת כפרש"ב
אלא כמו שפירש הערוך קלים שמציאין בהן זיתים לבית הבר ור"ת מפרש דהך מתני' בכלי בית הבר אריי' כדלמר באזוהו נשך (ב"ב דף עז.)
גבי מעטן של זיתים והא מחסר מכמר ועיולי לבי דפי וגבי עציט של ענבים נקט ועיולי לבי מענתרתיא וכן עדשין דפרק המוכר את הבית (ב"ב דף
ק"י:) קאמר להו גבי בית הבר דקאמר המוכר את בית הבר מכר את הים ומפרש מאי ים טלפחא והיינו עדשין דהכא וכן עקלים מנינו בנד
בפרק זה בזור (סנהדרין טו.) לעקל בית הבר אפי' נריך ובהגול בתרל (ב"ק קטו:) כשעקל בית הבר כרוך עליה ואפי' דפחת בתרמי גמיו
ובית דזיו טמאים גת שירייה דקאמר בהחולין (יבמות דף ק"ח:) כתובה לז"ש שיריה ומיהו קשה דלא דמי אף התם שיר לז"ש מ"מ תני לז"ה אבל
הכא אמאי תנא גת כלל אף לאו לשמועין זהו מדי אלא ע"כ משמעו בנד ומינה שמעינן דגת כיוכל צו וע"כ אף לא מירי אלא צד היכי
פשיט דגורגי דעובדי כוכבים דהיינו עקלין דגבי גת דלענין יין נשך מעקלין דצרייתא דאריי' בכלי צד אלא ע"כ כ"ל דתנא דה גת ע"כ היינו משמע
גת וכיוכל צו ורשב"ג נמי קאמר מגת לגת ומנד לנד דדינס שוה ועוד אומר ר"י דאפילו לפרש"י דפי' דעדשין היינו גת ולגירסת הסופרים
דגרסי' מדיחן לא פליג אצרייתא דגת ומחך דקמני מנגנן והן טהורין דהתם בשל עובדי כוכבים מיירי לפיכך מחמירין לגבי אפי' דאינו
מופפין דקמני אס הוה מופפין אסורין והך דהכא אריי' בשל ישראל ונגע בהן עובדי כוכבים דקמני מי שהיו גמיו ובית דזיו טמאין ומש"ה
קני בהדחה וכן ל"ל לרבא דלמר התם ל"ש פירוש דבעי ניגוב אלא שופתה אבל דרך צה בלא זפתיה לא ובהך צרייתא קמני של עץ ושל אבן
מנגנן והס טהורין ואס הוה מופפין אסורין אלמא בלא זפתיה נמי בעי ניגוב אלא מתניתא אריי' בשל עובדי כוכבים ומיהו קשה דהיכי
פשיט גורגי דעובדי כוכבים מעקלין דצרייתא דשמעתי' דלמא דעובדי כוכבים חמירי וי"ל דאפי' דגת מפלגינן צין ישראל לשל עובדי
כוכבים ים דברים ללא שייך לאפלוגי זהו כמו גבי נודות וגבי דבר שמכניסו לקיום דאפי' לפי שעה גורו צהו רבנן ל"ש דישאל ל"ש דעובדי
כוכבים ומש"ה מיימי ראייה שפיר מעקלים (א) אף (א) בגורגי של שיפא ושל גמי אריי' ומיימי ראייה דאפי' בשל ישראל מיישנה שנים עדש:
היינו

עד שהיה המכה סגן. ודי לילות לקטנה מאי עזידיתייהו: אינו
אלא אחס. ושלא בעי למיבד לה לנד צ' דקטנות: אי אמרס בשלמא
בוגרס בענמא. שניטת לאחר שבגרה: איס לה טפי. מלילה אחת
דאית לה צ' לילות מש"ה יתיב להך משבגרה לילה אחת שלמה
ואפי' ג' דנבעלה קודם לכן דכי היכי
דלאני בעלוה קטנות למנצר חדא
נל' לילות הניתנות לנערה דהא
אמרינן כל בעילות שבעל אינו אלא
אחת הא לילה אחת מיהא מצדרי
דמו לא יתבין לה ד' אלא ג': אהני
נמי בעילת נערוס למנצר חדא.
מלילות דבגרות ומו לא יתבין להך
בוגרת שבעלה קודם לכן היינו
מיהא לילה אחת מהשמים: אלא אי
אמרס בוגרס. לילה הראשון ומו לא
אמאי יתיב לה (א) להך אחת צימי
בגרות אפי' בעילות דקודם לכן מאי
אהנו חדא בעילה הוא דבעי למיבד
לה צימי בגרות ולא כל הלילה: ו'
צימי נערוס. וליכא הכא בגרות כלל.
דקשיא לך הא לא משכחת ג' עונות
של ג' חדשים צימי נעוה מי סברת
כו': וכוותיה דרב בגורת כל לילה
הראשון: לא יאוונה כו'. שלא נכשל
זה דצדרי: משנסקו שניו. זקנה:
נשמעטו מוונסויו. קשין לנא: גסיו.
ליין: וזינס דניו. לשמן: הדפין.
זהו הדלת שנותנין על הנענבים:
הלונינס. היינו חופיא אישקובצ"א
שמנקיס זה את הגת: והעדשין זו
היא הגת ענמה שהענינים נמונים שם:
העקלים

לצדיק כל און אמר רב חנינא בר שלמיא משמיה דרב כיון שנתקו שניו
של אדם נתמעטו מזונותיו שנאמר ג"מ (אנכי נתתי לך) נקיון שנים
בכל עריכם וחוסר לחם בכל מקומותיכם: ראתה ועודה: תנו רבנן
ראתה ועודה בבית אביה בית הלל אומרים כל הלילה שלה ונותנין לה
עונה שלמה וכמה עונה שלמה פירש רבן שמעון בן גמליאל לילה וחצי
יום ומו בעינן כולי האי ורמיניהו (א) הרי שהיו גתיו ובית בדיו טמאות
ובקש לעשותן בטרהרר יביצד הוא עושה הדפין והלולבין והעדשין מדיחין
העקלים

אין בין נעוה לבגרות
אלא ו' חדשים. משכחת
שמי עונות הוא נעיה
בלותן שמיח משמי עשרה
זנה והלאה ומשכחת עד
שמנצו ששה חדשים ומו לא
בגרות (א) ששכחלה צימי
נעוה אינה שוה ליהוה
בגרות אלא ששה חדשים.
ופעמיס שהא ממרתה לבגור
וסמייה ניכריס דגדיה דקמן
מנסי' נדה (מו.) פנה חולל
ואכל (קדושין עט.) לא
יאוונה לצדיק כל און. לא
יאכרי' לא חולמן לו עפריה
כלי דעת (תשעי י"ב בא.)
הדפין. כן העשוין כמין דלת
ומתנן על המפתח
והדולבין והעדשין טמאים
אשקובצ"א, שמכר זה
הענינים התפוחין לאוסקין
והעדשין. היינו גת ענמה
שקיון מיימי' מדיחין.
תנים (ב"ב ע"ז טו.)

תורה אור השלם

1. לא יאנה לצדיק כל און
דקשנים קלאא רע.
מ"ל יי כא
2. וגם אני נתתי לכם נקיון
שנים בכל עריכם וחוסר
לחם בכל מקומותיכם וחסר
שבתם ידו יאם ?
עמוד ד ר

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה אלא וכו'
אמאי יתיב לה רביי להך
אחת: (ב) תוס' ד"ה הדפין
וכי לילכא דפליג על זה גבי
שאר: (ג) בהפ"ד מעקלים אף
נמי בגורגי של שיפא:

לעני רש"י

אישקובצ"א. מוטאטא.

מוסף רש"י

אין בין נעוה לבגרות
אלא ו' חדשים. משכחת
שמי עונות הוא נעיה
בלותן שמיח משמי עשרה
זנה והלאה ומשכחת עד
שמנצו ששה חדשים ומו לא
בגרות (א) ששכחלה צימי
נעוה אינה שוה ליהוה
בגרות אלא ששה חדשים.
ופעמיס שהא ממרתה לבגור
וסמייה ניכריס דגדיה דקמן
מנסי' נדה (מו.) פנה חולל
ואכל (קדושין עט.) לא
יאוונה לצדיק כל און. לא
יאכרי' לא חולמן לו עפריה
כלי דעת (תשעי י"ב בא.)
הדפין. כן העשוין כמין דלת
ומתנן על המפתח
והדולבין והעדשין טמאים
אשקובצ"א, שמכר זה
הענינים התפוחין לאוסקין
והעדשין. היינו גת ענמה
שקיון מיימי' מדיחין.
תנים (ב"ב ע"ז טו.)